

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 28 dhjetor 2020

Nr. ref.: AGJ 1677/20

AKTGJYKIM

në

rastin nr. KI224/19

Parashtrues

Islam Krasniqi

**Vlerësim i kushtetutshmërisë
së Aktvendimit të Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës
Supreme, AC-I-19-0114, të 19 shtatorit 2019 për çështjet që lidhen me
Agjencinë Kosovare të Privatizimit**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, gjyqtare
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare
Safet Hoxha, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi-Peci, gjyqtare dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është parashtruar nga Islam Krasniqi, me vendbanim në fshatin Grashticë, komuna e Prishtinës (në tekstin e mëtejme: parashtruesi i kërkesës).

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi i kërkesës e konteston kushtetutshmërinë e Aktvendimit të Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme, AC-I-19-0114, të 19 shtatorit 2019, për çështjet që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit (në tekstin e mëtejme: Kolegji i Apelit i DhPGjS-së).

Objekti i çështjes

3. Objekt i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktvendimit të kontestuar AC-I-19-0114, të Kolegjit të Apelit të DhPGjS-së, me të cilin parashtruesi i kërkesës pretendon shkeljen e të drejtave të tij të garantuara me nenet 24 [Barazia para Ligjit], 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], 46 [Mbrojtja e Pronës] dhe 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta).

Baza juridike

4. Kërkesa bazohet në paragrafët 1 dhe 7 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, në nenet 22 [Procedimi i kërkesës] dhe 47 [Kërkesat individuale] të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe në rregullin 32 [Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve] të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

5. Më 13 dhjetor 2019, parashtruesi e dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).
6. Më 20 dhjetor 2019, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtarin Nexhmi Rexhepi gjyqtar raportues dhe Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Arta Rama-Hajrizi (kryesuese), Bekim Sejdiu dhe Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (anëtarë).
7. Më 20 janar 2020, Gjykata e njoftoi parashtruesin e kërkesës për regjistrimin e kërkesës KI224/19. Të njëjtën ditë, një kopje e kërkesës iu dorëzua Kolegjit të Apelit të DhPGjS-së.
8. Më 21 tetor 2020, Gjykata kërkoi nga Kolegji i Apelit i DhPGjS-së informacion shtesë, në lidhje me pretendimet e parashtruesit të kërkesës.
9. Më 23 tetor 2020, DhPGjS dorëzoi përgjigjen e saj në Gjykatë, përmes së cilës thekson: *“... pas kontrollimit edhe të dosjes të shkallës së I-rë C-III-14-0151, është gjetur se ankuesi me datë 08 gusht 2019, e ka dorëzuar në DHPGJS një formular të kërkesës për lirim nga pagesa e taksës gjyqësore, kërkesën për lirim nga taksë gjyqësore të datës 11.07.2019, së bashku me vendimin e Agjencisë Për Ndihmë Juridike Falas, A.nr.133/19-01 i datës 11.05.2019, por që këto dokumente nga zyra e regjistrimit janë futur gabimisht në dosjen e shkallës së parë, C-III-14-0151, dhe këto dokumente nuk i ka vërejtur Kolegji i Apelit, kur e ka shqyrtuar ankesën e ankuesit”*.

10. Më 10 dhjetor 2020, Kolegji shqyrtues e shqyrtoi raportin e gjyqtarit raportues dhe njëzëri/me shumicë i rekomandoi Gjykatës pranueshmërinë e kërkesës.

Përmbledhja e fakteve

11. Më 16 qershor 2017, parashtruesi i kërkesës në DhPGjS parashtroi kërkesë për lëshimin e urdhërit paraprak gjyqësor, kundër NSH "Urata" duke kërkuar ndalimin e shitjes ose të tjetërsimit, nga Agjencia Kosovare e Privatizimit (në tekstin e mëtejme: AKP), të mbindërtimit (objektit të banimit) që ndodhej sipër lokalit afarist nr. 98, me sipërfaqe prej 111 m² (metra katror), rruga "Edmond Hoxha" - Prishtinë, duke pretenduar se i njëjti është pronë private e tij, i cili është shfrytëzuar për objekt banimi nga personi Sh.R.P., dhe më pas është blerë nga ai në vitin 2002 në shumën prej 15.000 (pesëmbëdhjetë mijë) euro.
12. Më 18 korrik 2019, gjyqtarja e Kolegjit të Specializuar të DhPGjS-së, parashtrësën e parashtruesit të kërkesës të 16 qershorit 2017 ia ka përcjellur Agjencisë Kosovare të Privatizimit. Të njëjtën ditë, parashtruesit të kërkesës i është dërguar urdhri për parashtrimin e padisë, pranë këtij kolegj.
13. Më 25 korrik 2017, AKP, në Kolegjin e Specializuar të DhPGjS-së, dorëzon përgjigjen e saj, me propozimin që kërkesa për lëshimin e urdhrit të hedhet poshtë si i pathemeltë, në kuptim të nenit 399.2 të LPK-së, sepse i njëjti bie në kundërshtim me nenin 27.2.4 të Shtojcës së Ligjit të DhPGjS-së.
14. Më 4 korrik 2019, Kolegji i Specializuar i DhPGjS-së, përmes Aktvendimit C-III-17-0151, hedhë poshtë, si të papranueshme, parashtrësën e parashtruesit të kërkesës për caktimin e urdhrit paraprak gjyqësor (masës së përkohshme), duke arsyetuar se shkresa përkitazi me një urdhër paraprak gjyqësor, duhet dorëzuar së bashku me padi, ose nëse një kërkesë e tillë dorëzohet pas parashtrimit të një kërkesë, atëherë ajo duhet t'i referohet së njëjtës kërkesë, duke konstatuar se në këtë rast nuk është parashtruar asnjë padi.
15. Më 26 korrik 2019, parashtruesi i kërkesës parashtron ankesë në Kolegjin e Apelit të DhPGjS-së, kundër Aktvendimit të Kolegjit të Specializuar të DhPGjS-së, të 4 korrikut 2019, me propozimin që Aktvendimi të priset dhe lënda të kthehet në rivendosje, ose t'i kthehet e drejta e tij për ushtrim të padisë, pasi që shërbimi i postës dhe dërguesit e gjykatës janë përgjegjës që nuk ia kanë sjellë urdhrin e Kolegjit të Specializuar të DhPGjS-së, të 18 korrikut 2017 në adresën e tij. Tutje, parashtruesi i kërkesës përmes ankesës arsyetoi se kolegji në fjalë ka pasur qasje të gabuar gjatë marrjes së vendimit për kërkesën tij, ngase ai nuk ka kërkuar ndalimin e shitjes së lokalit nr. 98 me sipërfaqe 111m², që është në pronësi të NSH "Urata" në Prishtinë, që ndodhet në rrugën "Edmond Hoxha", por ka kërkuar ndalimin e shitjes së mbindërtimit të ndërtuar para lufte sipër lokalit nr. 98.
16. Më 29 korrik 2019, Kolegji i Apelit i DhPGjS-së, përmes një shkrese/urdhri kërkoi nga parashtruesi i kërkesës, që në afat prej 15 (pesëmbëdhjetë) ditësh të paguante taksën gjyqësore në shumën prej 100 euro, ose të parashtronte kërkesë për lirim nga taksa, nëse i përmbushte kushtet ligjore.

17. Më 8 gusht 2019, parashtruesi i kërkesës sërish ia dorëzoi DhPGjS-së, kërkesën për lirim nga taksa gjyqësore dhe Vendimin A. nr. 133/19-01 të Agjencisë për ndihmë juridike falas, si dëshmi që ai i plotëson kushtet për lirim nga taksa gjyqësore.
18. Më 19 shtator 2019, Kolegji i Apelit i DhPGjS-së, e konsideroi të tërhequr ankesën e parashtruesit të kërkesës, me arsyetimin se parashtruesi i kërkesës nuk e kishte paguar taksën gjyqësore, sipas urdhrit të 29 korrikut 2019 dhe as nuk kishte bërë kërkesë për lirim nga taksa. Për më tepër, në një pjesë relevante nga arsyetimi i Aktvendimit të Kolegjit të Apelit theksohet:

“Pasi ankuesi nuk e ka paguar taksën gjyqësore siç është kërkuar nga ai me njoftimin (vërejtjen) e datës 29 korrik 2019, i cili është dorëzuar te ankuesi më 13 gusht 2019, dhe nuk ka paraqitur kërkesë për lirim nga taksa gjyqësore, Kolegji i Apelit konsideron se ankesa është tërhequr. Sipas nenit 12 të Ligjit të DHPGJS-së pala e pasuksesshme paguan shpenzimet procedurale përfshirë edhe tarifën gjyqësore të palës tjetër. Ankuesi është palë e pasuksesshme në këtë çështje prandaj shpenzimet gjyqësore janë barrë e tij”.

Dispozitat relevante

UDHËZIMIN ADMINISTRATIV NR. 01/2017 PËR UNIFIKIMIN E TAKSAVE GJYQËSORE, hyrë në fuqi më 1 maj 2017

Neni 8

Lirimi nga pagesa e taksave gjyqësore

8.1 Lirohen nga pagesa e taksës kategoritë e personave si në vijim:

[...]

8.1.2 personi me gjendje të vështirë ekonomike, nëse pagesa e taksës ndikon drejtpërdrejt në rrezikimin e ekzistencës së tij, respektivisht të anëtarëve të familjes së tij apo të personave tjerë të cilët varen nga ai;

[...]

8.3 Kategoritë e personave nga neni 8.1, për t'u liruar nga taksat duhet të sigurojnë këto prova:

[...]

8.3.2 dëshmi se ai/ajo është duke marrë ndihmë Ligjore nga Zyra për Ndihmë juridike falas;

[...]

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

19. Parashtruesi i kërkesës pretendon se me vendimet e tyre, instancat e DhPGjS-së shkelën të drejtat e tij të garantuara me nenet 24, 31, 46 dhe 54 të Kushtetutës, sepse: i) Aktvendimi (urdhri) i parë i DhPGjS-së, siç e quan ai, i 18 korrikut 2017 nuk ka mbërritur asnjëherë në adresën tij, nga papërgjegjësia e Postës së Kosovës; dhe ii) se Kolegji i Apelit i DhPGjS-së, nuk ka shqyrtuar dhe administruar parashtruesin e dorëzuar nga ai, të cilat i ishin bashkëngjitur ankesës së ushtruar pranë këtij kolegji, më 26 korrik 2019, siç janë: 1) vendimi i Agjencisë për ndihmë juridike falas, dhe 2) kërkesa për lirim nga pagesa e

taksës gjyqësore. Si rezultat, ai pretendon se i është mohuar e drejta në gjykim të drejtë.

20. Më tutje, parashtruesi i kërkesës shton se: *“Vendimi i Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës, e konsiderojmë shkelje të Ligjit dhe të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe vendim skandaloz me të cilin nuk janë administruar asnjë provë që dëshmojnë të kundërtën e kërkesës dhe ankesës time me mbrojtje ligjore dhe-mbrojtje kushtetuese që të realizohet e drejta ime nga ky institucion gjyqësor. Duke ju referuar shkresave të lëndës përgjegjësinë për shkelje e bart Administrata e DHPGJS-së e cila nuk e ka dorëzuar Vendimin e Agjencionit për Ndihmë Juridike, që dëshmon se unë jam i liruar nga taksa gjyqësore”.*
21. Në fund, parashtruesi i kërkesës nga Gjykata kërkon: 1) vërtetimin e shkeljes së Kushtetutës nga ana e DHPGJS-së, respektivisht të neneve të lartcekura të saj; 2) të ndalojë AKP-në, në uzurpimin e mbindërtimit të cilën e kishte të blerë nga Sh.R.P.; dhe 3) të detyrojë Gjykatën Themelore në Prishtinë për verifikimin e pronësisë në lidhje me mbindërtimin (objektit të banimit) sipër lokalit nr. 98, në pronësi të NSH “Urata”, në rrugën “Edmond Hoxha” në Prishtinë.

Pranueshmëria e kërkesës

22. Gjykata së pari shqyrton nëse kërkesa i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë, të parashikuara me Ligj dhe të specifikuara më tej me Rregullore të punës.
23. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet paragrafëve 1 dhe 7 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, që përcaktojnë:

“1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

[...]

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

24. Për më tepër, Gjykata gjithashtu u referohet kriterëve të pranueshmërisë, siç janë të përcaktuara me Ligj. Në këtë drejtim, Gjykata u referohet neneve 47 [Kërkesa individuale], 48 [Saktësimi i kërkesës] dhe 49 [Afatet] të Ligjit, të cilët përcaktojnë:

Neni 47
[Kërkesa individuale]

“1. Çdo individ ka të drejtë të kërkojë nga Gjykata Kushtetuese mbrojtje juridike në rast se pretendon se të drejtat dhe liritë e tij individuale të garantuara me Kushtetutë janë shkelur nga ndonjë autoritet publik.

2. *Individi mund ta ngritë kërkesën në fjalë vetëm pasi që të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj*”.

Neni 48
[Saktësimi i kërkesës]

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestoj”.

Neni 49
[Afatet]

“Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej katër (4) muajsh. Afati fillon të ecë nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor...”.

25. Për sa i përket përmbushjes së kriterëve të pranueshmërisë, siç janë cekur më lart, Gjykata vlerëson se parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar dhe konteston një akt të autoritetit publik, përkatësisht Aktgjykimin AC-I-19-0114, të 19 shtatorit, pasi i ka shterur mjetet juridike në kuptimin formal. Parashtruesi i kërkesës gjithashtu i ka sqaruar të drejtat dhe liritë themelore që pretendon se i janë shkelur, në pajtim me nenin 48 të Ligjit, dhe e ka dorëzuar kërkesën brenda afatit të përcaktuar me nenin 49 të Ligjit.
26. Më tej, Gjykata shqyrton nëse kërkesa i përmbush kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me rregullin 39 (1) (d) dhe (2) të Rregullores së punës, që përcakton:

Rregulli 39
[Kriteret e pranueshmërisë]

(1) *“Gjykata mund ta konsiderojë një kërkesë të pranueshme nëse:*

[...]

(d) kërkesa qartëson saktësisht dhe në mënyrë adekuate paraqet faktet dhe pretendimet për shkelje të të drejtave apo dispozitave kushtetuese.

(2) Gjykata mund ta konsiderojë kërkesën të papranueshme, nëse kërkesa është qartazi e pabazuar, sepse parashtruesi nuk dëshmon dhe nuk mbështetë në mënyrë të mjaftueshme pretendimin e tij”.

27. Gjykata konsideron se kërkesa ngre një pretendim kushtetues të arsyetuar *prima facie*, ndërkohë që ajo nuk është qartazi e pabazuar, në kuptim të rregullit 39 (2) të Rregullores së punës.
28. Rrjedhimisht, Gjykata vlerëson se kërkesa i përmbush kushtet për vlerësim në merita.

Meritat e kërkesës

29. Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës e konteston kushtetutshmërinë e Aktvendimit [AC.-I-19-0114, të 19 shtatorit 2019] të Kolegjit të Apelit të DhPGjS-së, me të cilin ankesa e tij u konsiderua e tërhequr për shkak të mospagesës së taksës gjyqësore. Ai pretendon se ky vendim ka rezultuar në shkelje të të drejtave të tij të garantuara me Kushtetutë, respektivisht me nenet 24, 31, 46 dhe 54 të Kushtetutës.
30. Në lidhje me këtë rast, Gjykata vëren se thelbi i pretendimeve të parashtruesit të kërkesës për shkeljen e të drejtave kushtetuese të tij, ka të bëjë me faktin se Kolegji i Apelit i DhPGjS-së, nuk i kishte administruar dhe trajtuar fare parashtrësat në vijim: 1) Vendimin e Agjencisë për Ndihmë Juridike Falas; dhe 2) Kërkesën e tij për lirim nga taksa gjyqësore, të cilat ia kishte bashkëngjitur ankesës së tij të dorëzuar pranë këtij kolegji, më 26 korrik 2019.
31. Duke qenë se pretendimi thelbësor i parashtruesit të kërkesës ka të bëjë me procesin e rregullt gjyqësor, përkatësisht me të drejtën për qasje në drejtësi, Gjykata në vazhdim do të vlerësojë nëse Aktvendimi i kontestuar i Kolegjit të Apelit të DhPGjS-së është në pajtueshmëri me standardet e kërkuara me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së.
32. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton se neni 31 i Kushtetutës dhe neni 6.1 i KEDNJ-së, përcaktojnë:

Neni 31 [E drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] i Kushtetutës

1. *“Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike”.*

2. *“Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngrihet kundër saj/tij brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj”.*
[...]

Neni 6.1 [E drejta për një proces të rregullt] i Konventës

1. *“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile..., çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme”.*
[...]

33. Për të përcaktuar aplikueshmërinë e garancive të përcaktuara me dispozitat e nenit 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, në rrethanat e rastit konkret, Gjykata në vijim do të shtjellojë parimet e përgjithshme që burojnë nga praktika gjyqësore e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GJEDNJ). Analiza vijuese do të bëhet në harmoni me kërkesat e nenit 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës.

Parimet e përgjithshme përkitazi me të drejtën për “qasje në drejtësi”

34. E drejta për të pasur qasje në gjykatë për qëllime të nenit 6 të KEDNJ-së është definuar në rastin *Golder kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykimi i 21 shkurtit 1975, paragrafët 28-36. Duke iu referuar parimit të sundimit të ligjit dhe shmangies së pushtetit arbitrar, GjEDNJ-ja ka konstatuar se “e drejta për qasje në gjykatë” është aspekt thelbësor i garancive procedurale të mishëruara në nenin 6 të KEDNJ-së (përkitazi me parimet e përgjithshme të së drejtës në gjykatë, shih gjithashtu Udhëzuesin e GjEDNJ-së, të 31 dhjetorit 2018 për nenin 6 të KEDNJ-së, E drejta në proces të rregullt gjyqësor, Aspekti Civil, Pjesën II, E drejta për qasje në gjykatë, dhe gjithashtu, rastin e GjEDNJ-së, *Zubac kundër Kroacisë*, Aktgjykimi i 5 prillit 2018, paragrafi 76). Sipas GjEDNJ-së, kjo e drejtë i siguron çdokujt të drejtën e adresimit të çështjes përkatëse që ndërlidhet me “të drejta dhe detyrime civile” para një gjykate (shih rastin e GjEDNJ-së, *Lupeni, Greek, Catholic, Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 84 dhe referencat në të).
35. Gjykata në këtë kontekst thekson se e “drejta në gjykatë”, si pjesë përbërëse e të drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, siç garantohet me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6.1 të KEDNJ-së, përcakton që ndërgjyqësit duhet të kenë një mjet efektiv juridik që ua mundëson mbrojtjen e të drejtave të tyre civile (shih rastet e GjEDNJ-së, *Bëlesh dhe të tjerët kundër Republikës Çeke*, Aktgjykim i 12 nëntorit 2002, paragrafi 49; dhe *Naït-Liman kundër Zvicrës*, Aktgjykim i 15 marsit 2018, paragrafi 112).
36. Rrjedhimisht, bazuar në praktikën gjyqësore të GjEDNJ-së, çdokush ka të drejtë që të paraqesë “padi” lidhur me të “drejtat dhe detyrimet civile” përkatëse, në një gjykatë. Neni 31 i Kushtetutës në lidhje me nenin 6.1 të KEDNJ-së mishërojnë të “drejtën për gjykatë”, përkatësisht të “drejtën e qasjes në gjykatë”, e që nënkupton të drejtën për të filluar procedurat tek gjykatat në çështjet civile (shih, ndër të tjera, rastin e GjEDNJ-së *Golder kundër Mbretërisë së Bashkuar*, cituar më lart, paragrafi 36). Prandaj, çdokush që konsideron se ka pasur ndërhyrje të kundërligjshme në ushtrimin e të drejtave civile të tij/saj dhe pretendon se i është kufizuar mundësia për të kontestuar një pretendim të tillë para një gjykate, mund t’i referohet nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6.1 të KEDNJ-së, duke u thirrur në të drejtën për qasje në gjykatë.
37. Më specifikisht, sipas praktikës gjyqësore të GjEDNJ-së, së pari duhet të ekzistojë një “e drejtë civile” dhe së dyti, duhet të ketë një “kontest” lidhur me ligjshmërinë e një ndërhyrje, që prek vetë ekzistencën apo fushëveprimin e “të drejtës civile” të mbrojtur. Definimi i këtyre dy koncepteve duhet të jetë përmbajtësor dhe joformal (shih, në këtë aspekt, rastet e GjEDNJ-së *Le Compte, Van Leuven and De Meyere kundër Belgjikës*, Aktgjykim i 23 qershorit 1981, paragrafi 45; *Moreira de Azevedo kundër Portugalisë*, Aktgjykim i 23 tetorit 1990, paragrafi 66; *Gorou kundër Greqisë* (nr. 2), Aktgjykim i 20 marsit 2009, paragrafi 29; dhe *Boulois kundër Luksemburgut*, Aktgjykim i 3 prillit 2012, paragrafi 92). “Kontesti”, megjithatë, bazuar në praktikën gjyqësore të GjEDNJ-së, duhet të jetë: (i) i “vërtetë dhe serioz” (shih, në lidhje me këtë, rastet e GjEDNJ-së *Sporrong dhe Lönnroth kundër Suedisë*,

Aktgjykim i 23 shtatorit 1982, paragrafi 81; dhe *Cipolletta kundër Italisë*, Aktgjykim i 11 janarit 2018, paragrafi 31); dhe, (ii) rezultatet e procedurave para gjykatave duhet të jenë “vendimtare” për të drejtën civile në fjalë (shih, në këtë kontekst, rastin e GjEDNj-së, *Ulyanov kundër Ukrainës*, Aktgjykim i 5 tetorit 2010). Sipas praktikës gjyqësore të GjEDNj-së, “lidhjet e paqëndrueshme” ose “pasojat e largëta” në mes të drejtës civile në fjalë dhe rezultatit të këtyre procedurave gjyqësore, nuk janë të mjaftueshme për të qenë në fushëveprimin e nenit 6 të KEDNj-së (shih, në këtë kontekst, rastet e GjEDNj-së, *Lovrić kundër Kroacisë*, Aktgjykim i 4 prillit 2017, paragrafi 51 dhe *Lupeni Greek Catholic Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, cituar më lart, paragrafi 71 dhe referencat në të).

38. Në raste të tilla, kur është konstatuar të ketë një “të drejtë civile” dhe një “kontest”, neni 31 i Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNj-së i garantojnë individit të drejtën që ajo çështje të zgjidhet nga një tribunal, respektivisht gjykatë (shih GjEDNj, *Z. dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykim i 10 majit 2001, paragrafi 92). Refuzimi i një gjykate për të shqyrtuar pretendimet e palëve lidhur me pajtueshmërinë e një procedure me garancitë themelore procedurale të gjykimit të drejtë, kufizon qasjen e tyre në gjykatë (shih GjEDNj, *Al Dulimi dhe Montana Management Inc kundër Zvicrës*, Aktgjykim i 21 qershorit 2016, paragrafi 131).
39. Për më tepër, sipas praktikës gjyqësore të GjEDNj-së, KEDNj nuk synon të garantojë të drejtat që janë “teorike dhe të rreme”, por të drejtat që janë “praktike dhe efektive” (shih, për më tepër rreth të drejtave “praktike dhe efektive”, Udhëzuesin e GjEDNj-së të 31 dhjetorit 2018, për nenin 6.1 të KEDNj-së, E drejta në proces të rregullt gjyqësor, Aspekti Civil, Pjesa II. E Drejta në Gjykatë, A. E Drejta dhe Qasja në Gjykatë, 1. Një e drejtë praktike dhe efektive; dhe rastet e *Kutić kundër Kroacisë*, cituar më lart, paragrafi 25 dhe referencat e cituara aty; dhe *Lupeni, Greek, Catholic, Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 86 dhe referencat në të).
40. Prandaj, në kuptim të këtyre të drejtave, neni 31 i Kushtetutës në lidhje me nenin 6.1 të KEDNj-së, garantojnë jo vetëm të drejtën për të filluar procedurën gjyqësore, por edhe të drejtën për të marrë një zgjidhje të “kontestit” përkatës nga një gjykatë (shih GjEDNj, *Kutić kundër Kroacisë*, Aktgjykim i 1 marsit 2002, paragrafët 25-32; *Lupeni Greek Catholic Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 86 dhe referencat në të; *Aćimović kundër Kroacisë*, Aktgjykim i 9 tetorit 2003, paragrafi 41; dhe *Beneficio Cappella Paolini kundër San Marinos*, Aktgjykim i 13 korrikut 2004, paragrafi 29).
41. Megjithatë, parimet e lartpërmendura nuk nënkuptojnë që e drejta për gjykatë dhe e drejta e qasjes në gjykatë janë të drejta absolute. Ato mund të jenë subjekt i kufizimeve, të cilat janë qartë të përcaktuara nga praktika gjyqësore e GjEDNj-së (shih Udhëzuesin e GjEDNj-së, të 31 dhjetorit 2018, për nenin 6 të KEDNj-së, E drejta për një proces të rregullt gjyqësor, Aspekti Civil, dhe specifikisht përkitazi me kufizimet në të drejtën në gjykatë, Pjesën II. E drejta në gjykatë, A. E drejta për qasje në gjykatë. 2. Kufizimet). Megjithatë, këto kufizime nuk mund të shkojnë deri në atë masë sa të kufizojnë qasjen e

individit, duke cenuar vetë thelbin e të drejtës (shih GjEDNj, *Baka kundër Hungarisë*, Aktgjykim i 23 qershorit 2016, paragrafi 120; dhe *Lupeni Greek Catholic Parish dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 89 dhe referencat në të). Kurdo që qasja në gjykatë kufizohet nga ligji ose praktika përkatëse gjyqësore, Gjykata shqyrton nëse kufizimi i tillë prekë thelbin e të drejtës dhe, në veçanti, nëse ky kufizim ka ndjekur një “qëllim legjitim”, si dhe nëse ekziston “një marrëdhënie e arsyeshme e proporcionalitetit ndërmjet mjeteve të përdorura dhe qëllimit që synohet të arrihet” (shih rastet e GjEDNj-së, *Ashingdane kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykim i 28 majit 1985, paragrafi 57; *Lupeni Greek Catholic Parish kundër Rumanisë*, cituar më lart, paragrafi 89; *Naït-Liman kundër Zvicrës*, cituar më lart, paragrafi 115; *Fayed kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykim i 21 shtatorit 1990, paragrafi 65; dhe Marković dhe të tjerët kundër Italisë, Aktgjykim i 14 dhjetorit 2006, paragrafi 99).

Zbatimi i këtyre parimeve të përgjithshme në rrethanat e rastit konkret

42. Gjykata rikujton që parashtruesi i kërkesës fillimisht në DhPGjS kishte ushtruar kërkesë për caktimin e “urdhrit paraprak gjyqësor” për ta parandaluar shitjen ose tjetërsimin, nga ana e AKP-së, të paluajtshmërisë, e cila ndodhej në rrugën “Edmond Hoxha”. Më 18 korrik 2019, Kolegji i Specializuar i DhPGjS-së ia kishte dërguar parashtruesit të kërkesës një urdhër për parashtrimin e padisë, pranë këtij kolegj. Tutje, Kolegji i Specializuar i DhPGjS-së, më 4 korrik 2019, nëpërmjet Aktvendimit C-III-17-0151, kishte hedhur poshtë si të papranueshme kërkesën e parashtruesit të kërkesës për caktimin e “urdhrit paraprak gjyqësor” (masës së përkohshme), me arsyetimin se kërkesa përkitazi me një “urdhër paraprak gjyqësor”, duhet dorëzuar së bashku me “padi”, ose nëse dorëzohet pas parashtrimit të një kërkesë, atëherë ajo duhet t’i referohet së njëjtës kërkesë, duke konstatuar se në këtë rast nuk është parashtruar asnjë padi nga parashtruesi i kërkesës.
43. Si rezultat, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës, më 26 korrik 2019, parashtroi ankesë në Kolegjin e Apelit të DhPGjS-së, kundër Aktvendimit të Kolegjit të Specializuar të DhPGjS-së, të 4 korrikut 2019, me propozimin që Aktvendimi të priset dhe lënda të kthehet në rivendosje, ose t’i kthehet e drejta e tij për ushtrim të padisë, pasi që sipas tij, shërbimi i postës dhe dërguesit e gjykatës janë përgjegjës që nuk ia kanë sjellë urdhrin e Kolegjit të Specializuar të DhPGjS-së, të 18 korrikut 2017, në adresën e tij.
44. Më pas më 29 korrik 2019, Kolegji i Apelit i DhPGjS-së, duke vendosur në bazë të ankesës së parashtruesit të kërkesës, të 26 korrikut 2019, lëshon një urdhër, nëpërmjet të cilit kërkoi nga parashtruesi i kërkesës, që në afat prej 15 (pesëmbëdhjetë) ditësh të paguante taksën gjyqësore në shumën prej 100 euro, ose të parashtronte kërkesë për lirim nga taksa, nëse nuk kishte mjete të mjaftueshme financiare për të paguar taksën gjyqësore. Parashtruesi i kërkesës më 8 gusht 2019, sërish ia kishte vënë në dispozicion Kolegjit të Apelit të DhPGjS-së shkresat e dorëzuara të 26 korrikut 2019 së bashku me ankesën. Përfundimisht, më 19 shtator 2019, Kolegji i Apelit i DhPGjS-së, e konsideroi të tërhequr ankesën e parashtruesit të kërkesës, me arsyetimin se parashtruesi i

kërkesës nuk e kishte paguar taksën gjyqësore, sipas urdhrit të 29 korrikut 2019 dhe as nuk kishte bërë kërkesë për lirim nga taksa.

45. Në vazhdim, Gjykata bazuar në parimet e përgjithshme, përkitazi me të drejtën për qasje në drejtësi, siç është përcaktuar nga GjEDNj, rikujton se çdokush ka të drejtë për të paraqitur “padi” lidhur me të “drejtat dhe detyrimet civile” nëse konsideron se ka pasur ndërhyrje të kundërligjshme në ushtrimin e të drejtave civile të tij/saj dhe pretendon se i është kufizuar mundësia për të kontestuar një pretendim të tillë para një gjykate, dhe përkitazi me këtë t’i referohet nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6.1 të KEDNj-së.
46. Në këtë kontekst, siç u përmend dhe më sipër, e drejta për qasje në drejtësi është e garantuar përkitazi me një “kontestet” në lidhje me një “të drejtë civile”. Në këtë linjë, Gjykata vlerëson se në rrethanat e rastit konkret, janë përmbushur të dy komponentët e sipërtheksuara, ngase kemi të bëjmë me një të “drejtë civile” dhe me ekzistimin e një “kontesti” të natyrës civile-pronësore, ndërmjet parashtruesit të kërkesës dhe AKP-së, përkatësisht lidhur me paluajtshmërinë kontestuese, objektin e banimit, ndërtuar mbi lokalitetin afarist nr. 98, në rrugën “Edmond Hoxha”-Prishtinë dhe me pretendimin se përkitazi me paluajtshmërinë kontestuese është paguar një shumë e konsiderueshme e parave nga parashtruesi i kërkesës. Andaj, e drejta e kërkuar e parashtruesit të kërkesës bie në të drejtën e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6.1 të KEDNj-së, përkatësisht të së drejtës për qasje në drejtësi.
47. Meqë pretendimi i parashtruesit të kërkesës, ndërlidhet me “procesin e rregullt gjyqësor” respektivisht me mosshqyrtimin dhe administrimin e parashtrësive të parashtruesit të kërkesës dorëzuar Kolegjit të Apelit të DhPGjS-së, më 26 korrik 2019 dhe 8 gusht 2019, Gjykata, më 21 tetor 2020, nga Kolegji i Apelit i DhPGjS-së, kërkoi informacion shtesë, në lidhje me pretendimet e parashtruesit të kërkesës. Më 23 tetor 2020, DhPGjS informon Gjykatën si në vijim:

“Rrjedhimisht pasi që në dosjen AC-I-19-0114, nuk ka pasur Kërkesë për lirim nga pagesa e taksës gjyqësore, Kolegji i Apelit vendimin e Agjencisë Për Ndihmë Juridike Falas, A.nr.133/19-01 i datës 11.05.2019, nuk e ka administruar. Mirëpo pas kontrollimit edhe të dosjes të shkalles së I-rë C-III-14-0151, është gjetur se ankuesi me datë 08 gusht 2019, e ka dorëzuar në DHPGJS-e një formular të kërkesës për lirim nga pagesa e taksës gjyqësore, kërkesën për lirim nga taksa gjyqësore të datës 11.07.2019, së bashku me vendimin e Agjencisë Për Ndihmë Juridike Falas, A.nr.133/19-01 i datës 11.05.2019, por që këto dokumente nga zyra e regjistrimit janë futur gabimisht në dosjen e shkallës së parë, C-III-14-0151, dhe këto dokumente nuk i ka vërejtur Kolegji i Apelit, kur e ka shqyrtuar ankesën e ankuesit”.

48. Bazuar në dispozitat relevante në fuqi, Gjykata gjen se e drejta e parashtruesit të kërkesës për të ushtruar të drejtën e parashtrimit të “Kërkesës për lirim nga pagesa e taksës gjyqësore”, buron nga neni 8 i Udhëzimit Administrativ nr. 01/2017 për unifikimin e taksës gjyqësore, ku përcaktohet:

Neni 8

Lirimi nga pagesa e tasave gjyqësore

8.1 Lirohen nga pagesa e taksës kategoritë e personave si në vijim:

[...]

8.1.2 personi me gjendje të vështirë ekonomike, nëse pagesa e taksës ndikon drejtpërdrejt në rrezikimin e ekzistencës së tij, respektivisht të anëtarëve të familjes së tij apo të personave tjerë të cilët varen nga a

[...]

8.3 Kategoritë e personave nga neni 8.1, për t'u liruar nga taksat duhet të sigurojnë këto prova:

[...]

8.3.2 dëshmi se ai/ajo është duke marrë ndihmë Ligjore nga Zyra për Ndihmë juridike falas;

[...]

49. Në vlerësimin e Gjykatës, dispozitat e nenit 8 të Udhëzimit Administrativ nr. 01/2017, në mënyrë të qartë përcaktojnë hapat procedural që pala duhet t'i ndërmarrë për ushtrimin e të drejtës për "lirim nga pagesa e taksës gjyqësore", nëse ai/ajo konsideron se përmbush kriteret sipas dispozitave të sipërcituara në fjalë. Përmbushja e kriterëve të kërkuara si më sipër është parakusht që parashtruesat e parashtruara nga palët të shqyrtohen në substancë nga gjykatat në pajtueshmëri me të drejtën për "qasje në gjykatë". Në të kundërtën, përfshirja e rregullimeve ligjore të tilla do të ishte pa asnjë efekt dhe vetvetiu do ta bënte normën të pakuptimtë. (shih, në lidhje me këtë, Gjykata Kushtetuese, rasti KI80/19 parashtrues: *Radomir Dimitrijević*, Aktgjykimi i 10 nëntorit 2020, paragrafi 56)
50. Gjykata, përsërit se nuk është detyrë e saj të vlerësojë nëse gjykatat e rregullta kanë interpretuar dhe zbatuar drejtë rregulltat përkatëse të së drejtës materiale dhe procedurale. Megjithatë, në rastet kur një pretendim ngritë çështje kushtetuese, përkatësisht parregullsi të procesit gjyqësor, Gjykata është e detyruar të ndërhyjë dhe të riparojë shkeljet e shkaktuara nga gjykatat e rregullta, për t'i siguruar individit një gjykim të drejtë, në pajtueshmëri me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së.
51. Duke iu referuar rastit konkret, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës i ndodhur para rrethanave faktike dhe juridike të tilla, nga 26 korriku 2019 ishte në pritje të shqyrtimit të meritave të ankesës së tij, të cilës ia kishte bashkëngjitur si dëshmi: 1) Vendimin e Agjencisë për përfitimin e ndihmës juridike falas, ashtu siç kërkonte neni 8.3.2 i Udhëzimit Administrativ të sipërcekur; dhe 2) kërkesën për lirim nga pagesa e taksës gjyqësore.
52. Megjithatë, Gjykata gjeti se Kolegji i Apelit i DhPGjS-së, në përgjigjen e saj, dorëzuar Gjykatës, pranon se parashtruesi i kërkesës, më 8 gusht 2019, ka dorëzuar në DhPGjS: 1) Kërkesën për lirim nga taksa gjyqësore; dhe 2) Vendimin A. nr. 133/19-01 të Agjencisë për ndihmë juridike falas, që nënkupton se parashtruesat janë dorëzuar para lëshimit të urdhrit të Kolegjit të Apelit të DhPGjS-së, për të paguar taksën gjyqësore, dhe pas këtij urdhri. Për

më tepër, kolegji në fjalë pranon që Kërkesa për lirim nga pagesa e taksës gjyqësore, gabimisht ishte futur, nga zyra e regjistrimit, në dosjen e shkallës së parë [C-III-14-0151] dhe këtë fakt nuk e ka vërejtur Kolegji i Apelit i DhPGJS-së, kur e ka shqyrtuar ankesën e parashtruesit të kërkesës.

53. I ndodhur në një situatë të tillë, Gjykata konsideron se barra e përgjegjësisë për mosadministrimin e parashtrësive të parashtruesit të kërkesës i takon Kolegjit të Apelit të DhPGJS-së, sepse parashtruesi i kërkesës ka bërë çdo veprim që i është kërkuar me dispozitat ligjore në fuqi, për t'u siguruar se ankesa e tij e ushtruar kundër Aktvendimit [C-III-14-0151] të Kolegjit të Specializuar, do të shqyrtohej meritorisht. Megjithatë, një gjë e tillë nuk ka ndodhur, për shkak të papërgjegjësisë së Kolegjit të Apelit të DhPGJS-së në administrimin e dy parashtrësive të parashtruesit të kërkesës, të cilat ishin relevante për vendosjen e meritave të ankesës së 26 korrikut 2019. Vetëm pas shqyrtimit të mirëfilltë të parashtrësive të parashtruesit të kërkesës, Gjykata do të mund të konstatonte se Kolegji i Apelit i DhPGJS-së ka respektuar të drejtën e tij për qasje në drejtësi, e cila garantohet me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6.1 të KEDNJ-së.

Përfundim

54. Nga shtjellimet e mësipërme, Gjykata konstaton se mosshqyrtimi i parashtrësive relevante të parashtruesit të kërkesës nga Kolegji i Apelit i DhPGJS-së, përbën një të metë procedurale të pakapërcyeshme, e cila është në kundërshtim me të drejtën për qasje në drejtësi, që u garantohet individëve me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6.1 të KEDNJ-së.
55. Gjykata, duke konstatuar se Aktvendimi i kontestuar i Kolegjit të Apelit, i 21 shkurtit 2019, është në kundërshtim me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6.1 të KEDNJ-së, e konsideron të panevojshme që tutje të trajtojë pretendimet e parashtruesit të kërkesës për shkelje të të drejtave të garantuara me nenin 24, 46 dhe 54 të Kushtetutës.
56. Si përfundim, Gjykata gjen se Aktvendimi i kontestuar i Kolegjit të Apelit [AC-I-19-0114], i 19 shtatorit 2019, me të cilin është konsideruar e tërhequr ankesa e parashtruesit të kërkesës, nuk ka respektuar të drejtën e parashtruesit të kërkesës për qasje në gjykatë.
57. Rrjedhimisht, Gjykata konstaton se në rastin konkret ka shkelje të nenit 31 të Kushtetutës [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] dhe të nenit 6.1 [E drejta për një proces të rregullt] të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata, në pajtim me nenin 113.7 të Kushtetutës, me nenin 20 të Ligjit, dhe me rregullin 59 (1) të Rregullores së punës, në seancën e saj të mbajtur më 10 dhjetor 2020, njëzëri:

VENDOS

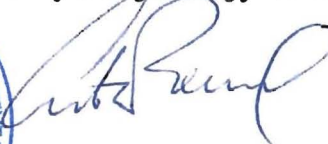
- I. TË DEKLAROJË kërkesën të pranueshme;
- II. TË KONSTATOJË shkelje të nenit 31.1 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, në lidhje me nenin 6.1 [E drejta për një proces të rregullt gjyqësor] të KEDNJ-së;
- III. TË SHPALLË të pavlefshëm Aktvendimin e Kolegjit të Apelit AC-I-19-0114, të 19 shtatorit 2019 dhe KTHEN të njëjtin për rivendosje, në përputhje me Aktgjykimin e Gjykatës;
- IV. TË URDHËROJË Kolegjin e Apelit të DHPGJS-së që të njoftojë Gjykatën, në pajtim me rregullin 66 (5) të Rregullores së punës, për masat e ndërmarra për ta zbatuar Aktgjykimin e Gjykatës jo më larg se më 15 qershor 2021;
- V. URDHËRON që Aktgjykimi i saj KI224/19 t'u komunikohet palëve dhe në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit, të publikohet në Gazetën Zyrtare;
- VI. Ky Aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Nexhmi Rexhepi

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arteta Rama-Hajrizi